

УКРАЇНА. Ашель та Мустьє (1 млн. - 35/30 тис.р. до н.е.)

Максимальна межа просування льодовика бл.100 т.років тому (Дніпровське зледеніння: 250 - 170 тис. р. або 230-100 тис. р.)

Сучасні кордони України

Радванка 100 тис.р., Горяне, Замкова гора
 Прийма I 46 тис.р.
 Касперовці
 Буковина
 Стінка
 Чорна
 Королева 1 млн.р.

Житомир 100 тис.р.
 Рихта
 Лука-Врубловецька 300 - 3 тис.р.,
 Сокіл
 Ожево, Кормань
 Молодове 60 - 21 тис.р.

Араповичи
 Чулатова
 Костенки 40 - 20 тис.р.

Ізюм 300 тис.р.
 Романкове 150 - 38 тис.р.
 Круглик 300 - 100 тис.р.
 Василівка-1
 Ненаситець
 Орел
 Августинівка 40 тис.р.
 Званівка
 Червоний Яр
 Бірюча балка 42 - 30 тис.р.
 Амеросіївка
 Новоклинівка,
 Боярівка,
 Успенка
 Самсонове,
 Седове,
 Греково,
 Єланчик,
 Холодне

- Стоянки палеолітичних мисливців:**
- - раннього палеоліту (2 500 - 120 тис. р. до н.е.)
 - - середнього палеоліту (мустьє) - 300 - 30 тис.р. до н.е. (Більше 80)
 - - Межа останнього зледеніння (80/70 - 13/10 тис.р. до н.е.)

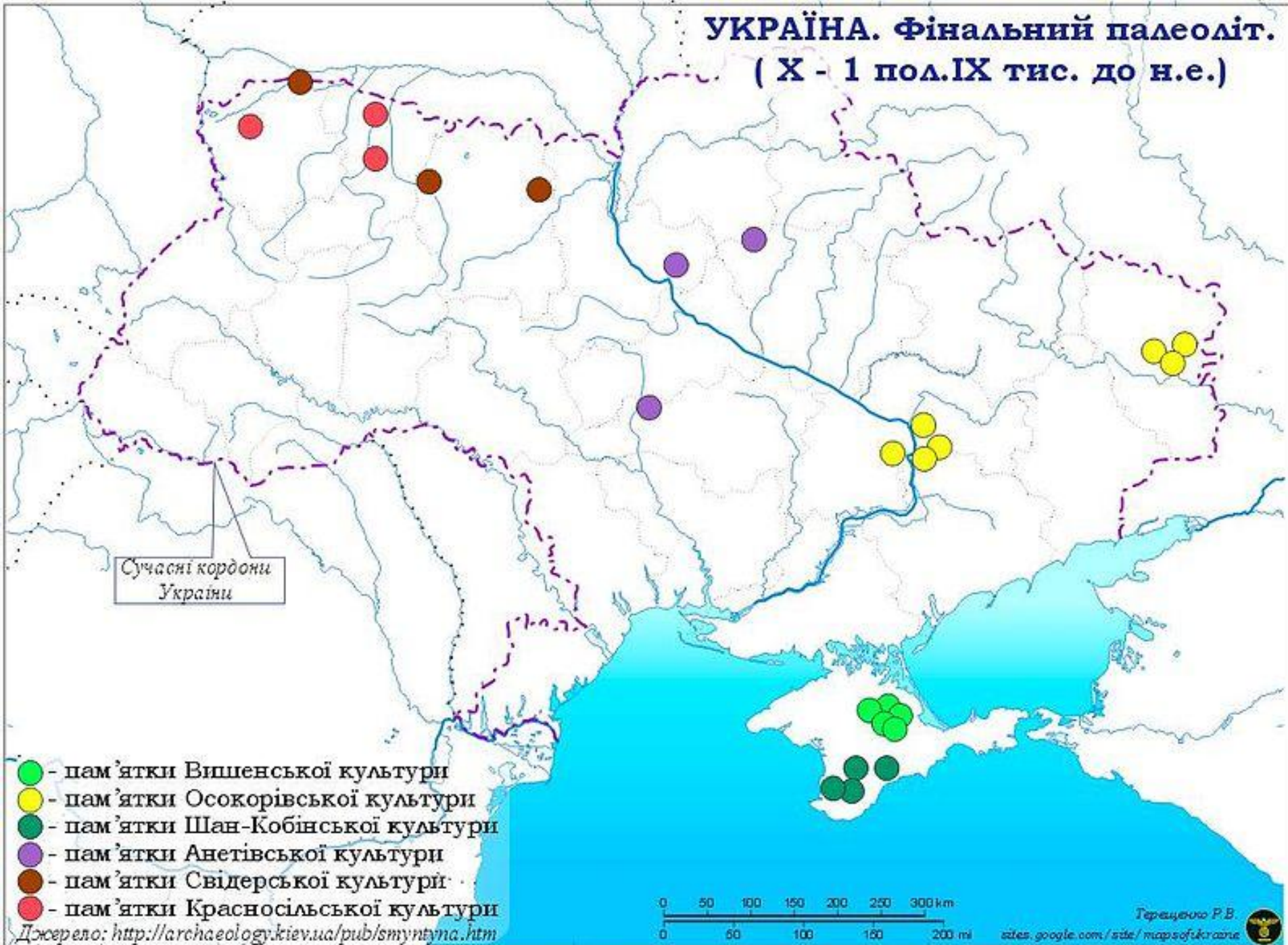
“Чорноморське” озеро

Межа останнього зледеніння (80/70 - 13/10 тис.р. до н.е.)

УКРАЇНА. Верхній палеоліт. (35 - 10 тис.р. до н.е.)

УКРАЇНА. Фінальний палеоліт. (X - 1 пол. IX тис. до н.е.)

Джерело: <http://archaeology.kiev.ua/pub/smyntyna.htm>

УКРАЇНА. Перехід до мезоліту. (сер. IX тис. до н.е.)

Джерело: <http://archaeology.kiev.ua/pub/smyntyna.htm>

УКРАЇНА.

Ранній мезоліт
(кінець IX -

1 пол. VIII тис. до н.е.)

Сучасні кордони
України

УКРАЇНА.

Пізній мезоліт

(сер.VIII - кін.VII тис. до н.е.)

▲ пам'ятки Кукрекеської культурно-історичної спільності

▲ пам'ятки постСвідерської культурно-історичної спільності

Сучасні кордони України

- ▲ Пісочнорівська культура
- ▲ пам'ятки культури Вороців-Старуня
- ▲ Гірнокримська культура
- ▲ Молодовська культура
- ▲ пам'ятки типу Райгородок-Рубці
- ▲ Кудлаївська культура
- ▲ Гребениківська культура
- ▲ Донецька культура (мезоліт-неоліт)
- ▲ Рудоострівська культура
- ▲ Василівський могильник
- ▲ культура Кам'яниця-Бараньє

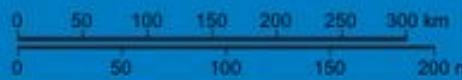
ДНІСТРОВСЬКА

ІАНИТІВСЬКА

ДНІПРОВСЬКА

КРИМСЬКО-ПРИАЗОВСЬКА

ЧОРНЕ МОРЕ

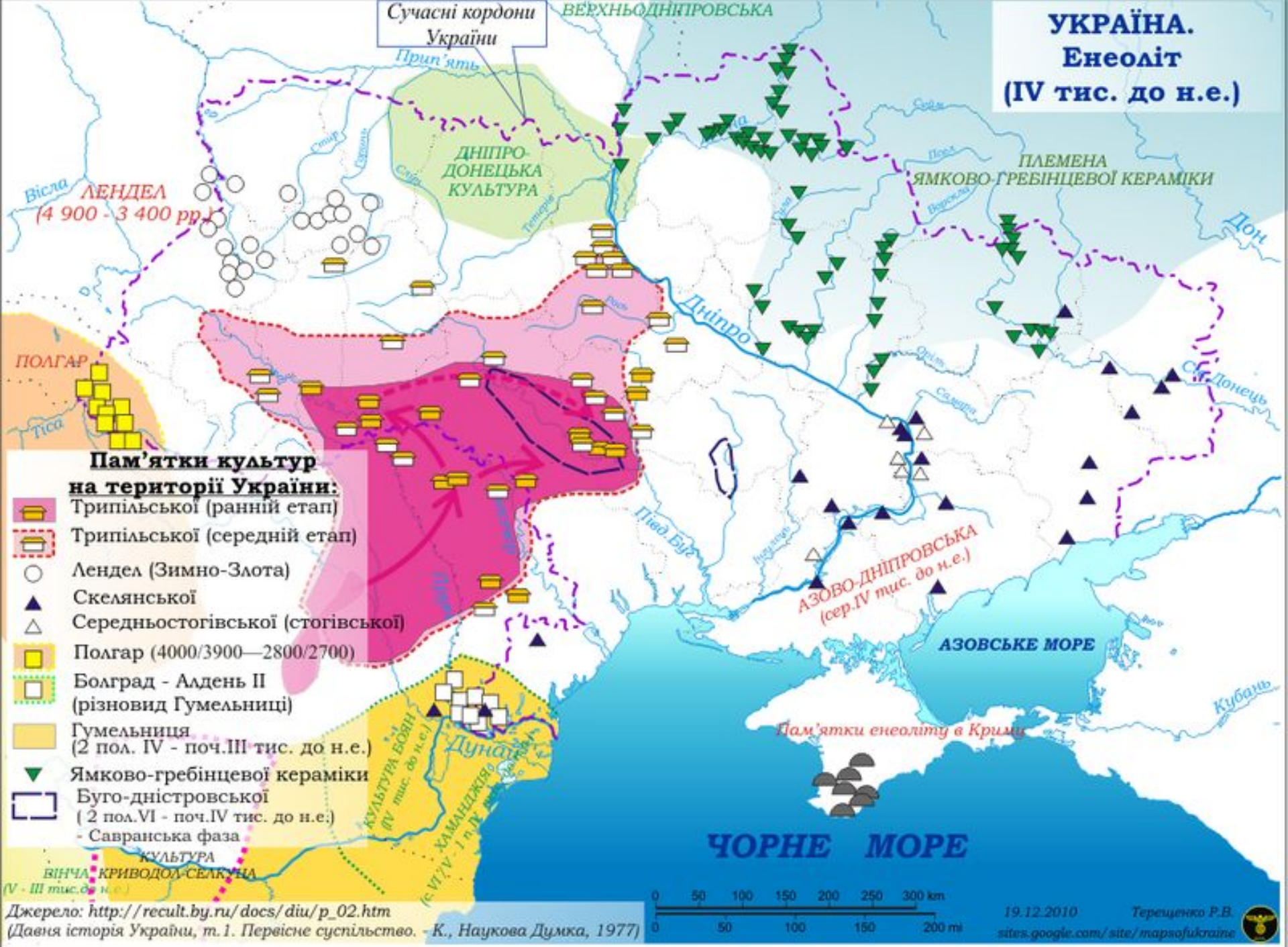

Джерело: <http://archaeology.kiev.ua/pub/smyntyna.htm>

УКРАЇНА. Неоліт. (V тис. до н.е.)

УКРАЇНА. Енеоліт (IV тис. до н.е.)

Сучасні кордони України

Прип'ять

ДНІПРО-ДОНЕЦЬКА КУЛЬТУРА

ПЛЕМЕНА ЯМКОВО-ГРЕБІНЦЕВОЇ КЕРАМІКИ

ЛЕНДЕЛ (4 900 - 3 400 рр.)

ПОЛГАР

Пам'ятки культур на території України:

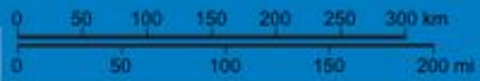
- Трипільської (ранній етап)
- Трипільської (середній етап)
- Лендел (Зимно-Злата)
- Скелянської
- Середньостогівської (стогівської)
- Полгар (4000/3900—2800/2700)
- Болград - Адень II (різновид Гумельниці)
- Гумельниця (2 пол. IV - поч. III тис. до н.е.)
- Ямково-гребінцевої кераміки
- Буго-дністровської (2 пол. VI - поч. IV тис. до н.е.) - Савранська фаза

АЗОВО-ДНІПРОВСЬКА (сер. IV тис. до н.е.)

АЗОВСЬКЕ МОРЕ

Пам'ятки енеоліту в Криму

ЧОРНЕ МОРЕ

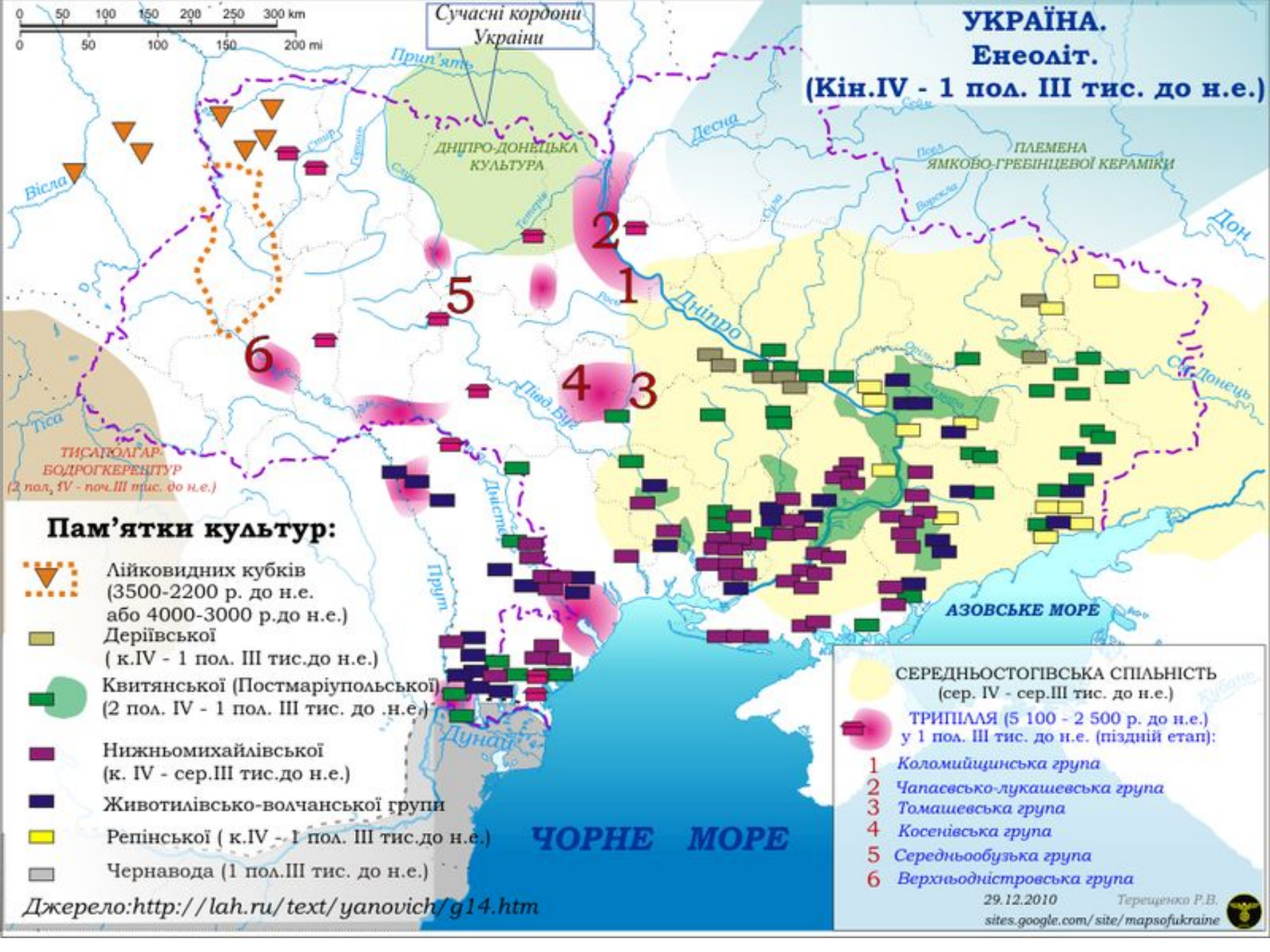
Джерело: http://result.by.ru/docs/diu/p_02.htm
(Давня історія України, т.1. Первісне суспільство. - К., Наукова Думка, 1977)

Сучасні кордони України

УКРАЇНА. Енеоліт.

(Кін. IV - 1 пол. III тис. до н.е.)

Пам'ятки культур:

- Лійковидних кубків (3500-2200 р. до н.е. або 4000-3000 р. до н.е.)
- Деріївської (к. IV - 1 пол. III тис. до н.е.)
- Квитянської (Постмаріупольської) (2 пол. IV - 1 пол. III тис. до н.е.)
- Нижньомихайлівської (к. IV - сер. III тис. до н.е.)
- Животилівсько-волчанської групи
- Репінської (к. IV - I пол. III тис. до н.е.)
- Чернавода (1 пол. III тис. до н.е.)

- СЕРЕДНЬОСТОГІВСЬКА СПІЛЬНОСТЬ (сер. IV - сер. III тис. до н.е.)
- ТРИПІЛЛЯ (5 100 - 2 500 р. до н.е.) у I пол. III тис. до н.е. (пізній етап):
 - 1 Коломиїщинська група
 - 2 Чапавсько-лукашівська група
 - 3 Томашівська група
 - 4 Косенівська група
 - 5 Середньообузька група
 - 6 Верхньодністрівська група

Джерело: <http://lah.ru/text/yanovich/g14.htm>

Сучасні кордони України

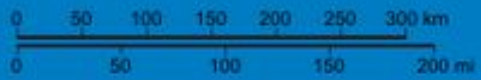
УКРАЇНА. Перехід до бронзи. (середина III тис. до н.е.)

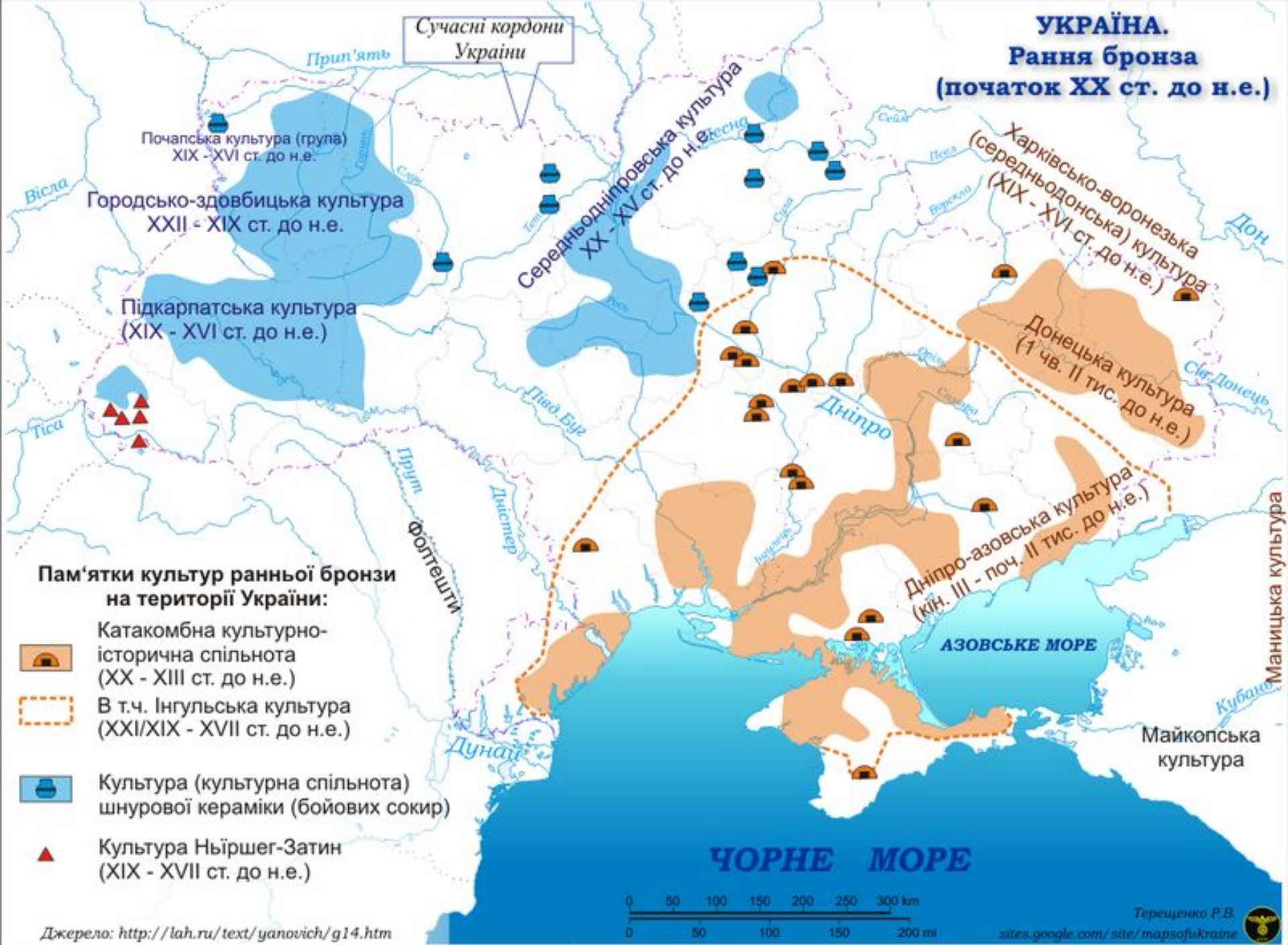
Пам'ятки культур:

- Давньоямної культурної спільноти
- Пам'ятки типу Пивихи
- Репінської
- Кримського енеоліту

- Лійковидних кубків (3500-2200 р. до н.е. або 4000-3000 р. до н.е.)
- Поселення пізньотрипільських культур
- Поселення посттрипільських культур
- Найбільш відомі трипільські поселення

УКРАЇНА. Рання бронза (початок XX ст. до н.е.)

Пам'ятки культур ранньої бронзи на території України:

- Катакомбна культурно-історична спільнота (XX - XIII ст. до н.е.)
- В т.ч. Інгульська культура (XXI/XIX - XVII ст. до н.е.)
- Культура (культурна спільнота) шнурової кераміки (бойових сокир)
- Культура Ньршег-Затин (XIX - XVII ст. до н.е.)

УКРАЇНА. Бронза. (2 пол. III тис. до н.е.)

Сучасні кордони України

ПАМ'ЯТКИ КУЛЬТУР:

- ЯМНОЇ (3500/3000 - 2500 р.до н.е.)
- КЕМИ-ОВІНСЬКОЇ (III тис. до н.е.)
- КУЛЯСТИХ АМФОР (III тис. до н.е.)
(межі за різними джерелами)
- БАДЕНСЬКОЇ (IV - III тис. до н.е.)
- ФОЛТЕШТИ/КОЦОФЕНІ (III тис. до н.е.)
- ГЛИНА/ШНЕКЕНБЕРГ (III тис. до н.е.)

НОВОТИТОРОВСЬКА КУЛЬТУРА

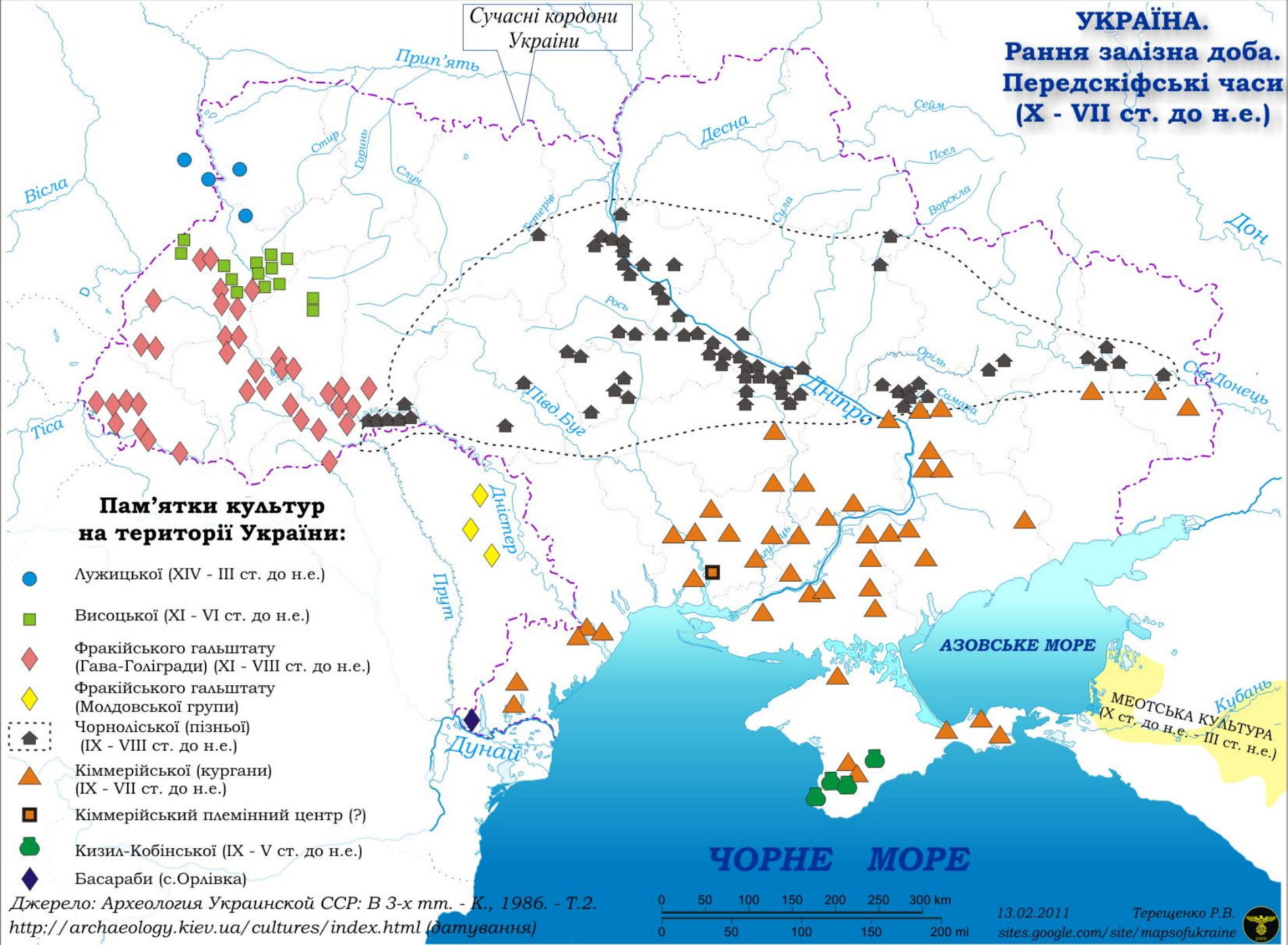
МАЙКОПСЬКА КУЛЬТУРА

Джерело: <http://lah.ru/text/yanovich/g14.htm>

УКРАЇНА.

Рання залізна доба.
Передскіфські часи
(X - VII ст. до н.е.)

Сучасні кордони
України

Пам'ятки культур на території України:

- Лужицької (XIV - III ст. до н.е.)
- Висоцької (XI - VI ст. до н.е.)
- ◆ Фракійського гальштату (Гава-Голігради) (XI - VIII ст. до н.е.)
- ◆ Фракійського гальштату (Молдовської групи)
- Чорноліської (пізньої) (IX - VIII ст. до н.е.)
- ▲ Кімерійської (кургани) (IX - VII ст. до н.е.)
- Кімерійський племінний центр (?)
- Кизил-Кобінської (IX - V ст. до н.е.)
- ◆ Басараби (с.Орлівка)

Джерело: Археология Украинской ССР: В 3-х тт. - К., 1986. - Т.2.
<http://archaeology.kiev.ua/cultures/index.html> (датування)

0 50 100 150 200 250 300 km
0 50 100 150 200 mi

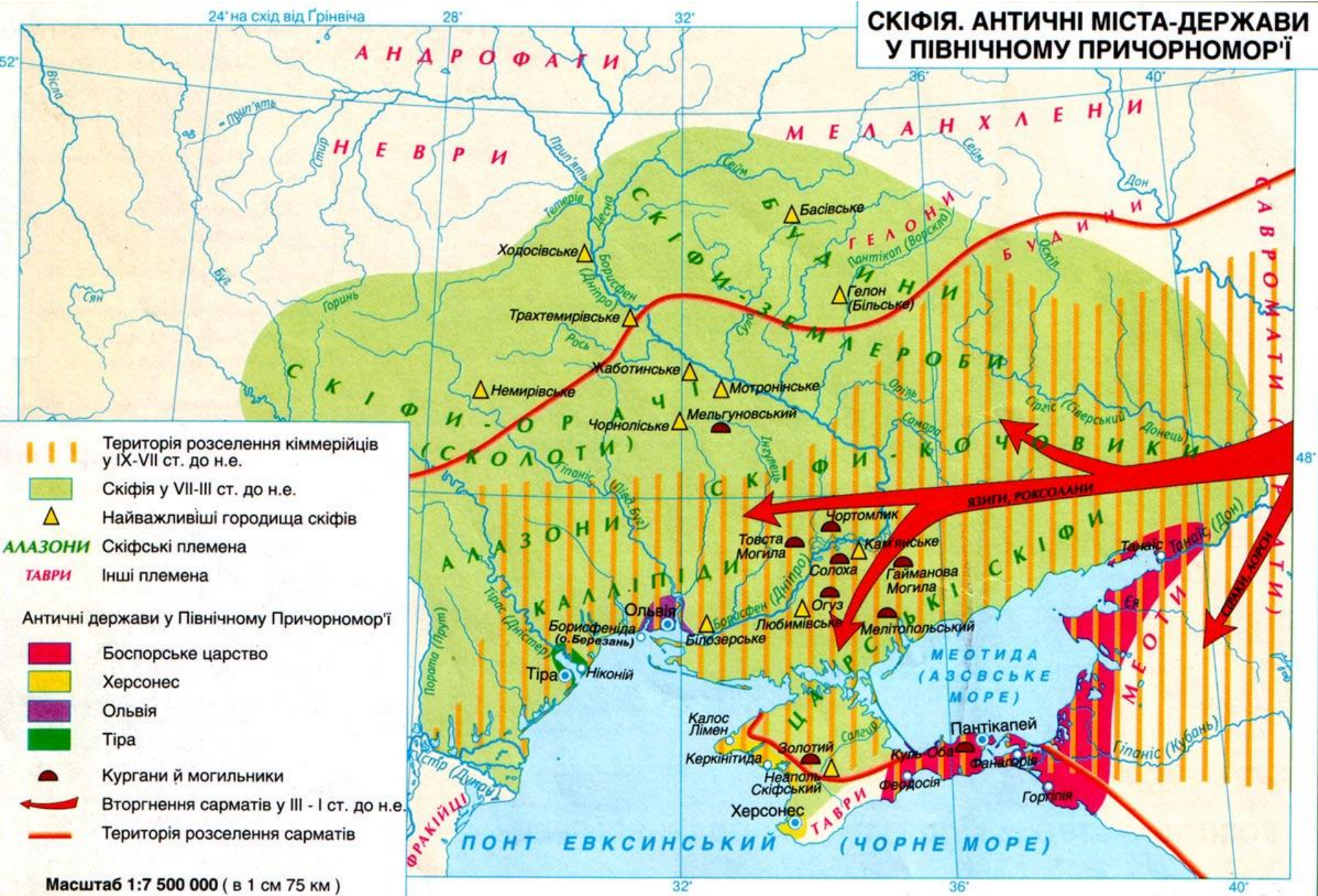
13.02.2011

sites.google.com/site/mapsofukraine

Терещенко Р.В.

СКІФІЯ. АНТИЧНІ МІСТА-ДЕРЖАВИ У ПІВНІЧНОМУ ПРИЧОРНОМОР'І

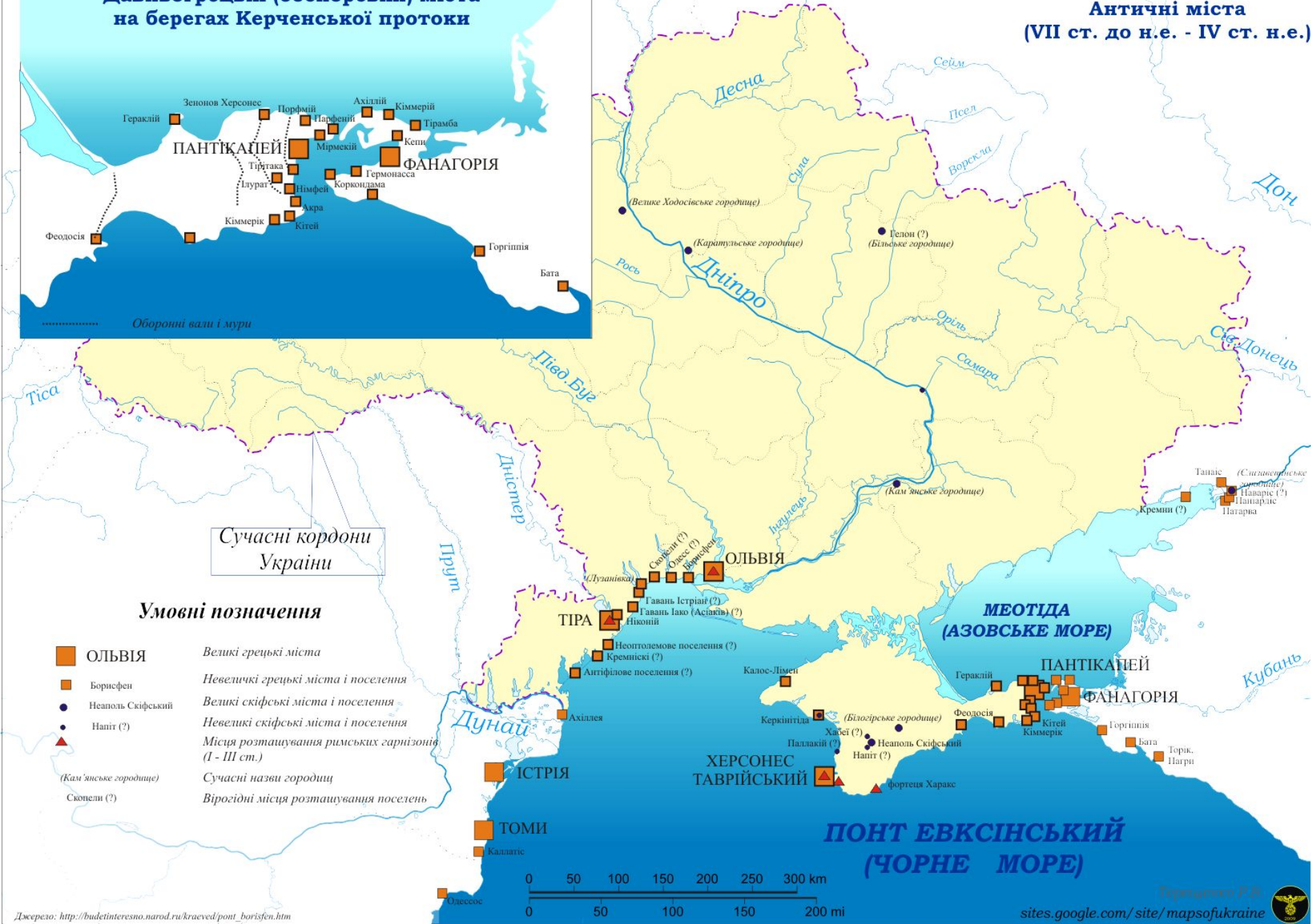
- Територія розселення кіммерійців у IX-VII ст. до н.е.
- Скіфія у VII-III ст. до н.е.
- Найважливіші городища скіфів
- Скіфські племена
- Інші племена
- Античні держави у Північному Причорномор'ї**
- Боспорське царство
- Херсонес
- Ольвія
- Тіра
- Кургани й могили
- Вторгнення сарматів у III - I ст. до н.е.
- Територія розселення сарматів

Масштаб 1:7 500 000 (в 1 см 75 км)

Давньогрецькі (боспорські) міста на берегах Керченської протоки

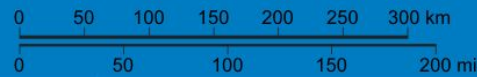
УКРАЇНА. Античні міста (VII ст. до н.е. - IV ст. н.е.)

Сучасні кордони України

Умовні позначення

- ОЛЬВІЯ *Великі грецькі міста*
- Борисфен *Невеличкі грецькі міста і поселення*
- Неаполь Скіфський *Великі скіфські міста і поселення*
- Напіт (?) *Невеликі скіфські міста і поселення*
- ▲ *Місця розташування римських гарнізонів (I - III ст.)*
- (Кам'яське городище) *Сучасні назви городищ*
- Скопелт (?) *Вірогідні місця розташування поселень*

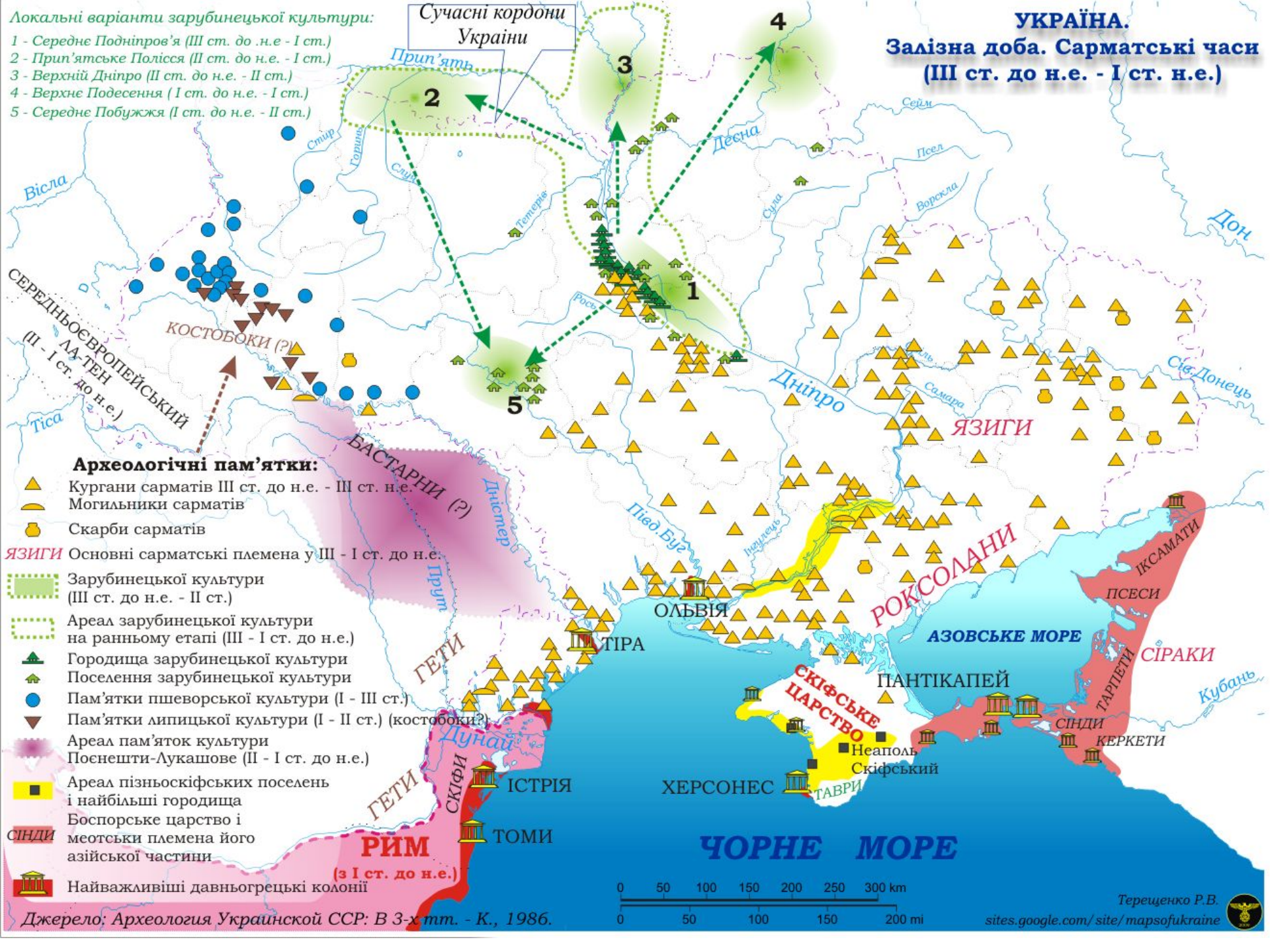

УКРАЇНА.

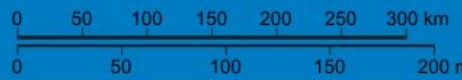
Залізна доба. Сарматські часи (III ст. до н.е. - I ст. н.е.)

Сучасні кордони України

- Локальні варіанти зарубинецької культури:
- 1 - Середнє Подніпров'я (III ст. до н.е. - I ст.)
 - 2 - Прип'ятське Полісся (II ст. до н.е. - I ст.)
 - 3 - Верхній Дніпро (II ст. до н.е. - II ст.)
 - 4 - Верхнє Подесення (I ст. до н.е. - I ст.)
 - 5 - Середнє Побужжя (I ст. до н.е. - II ст.)

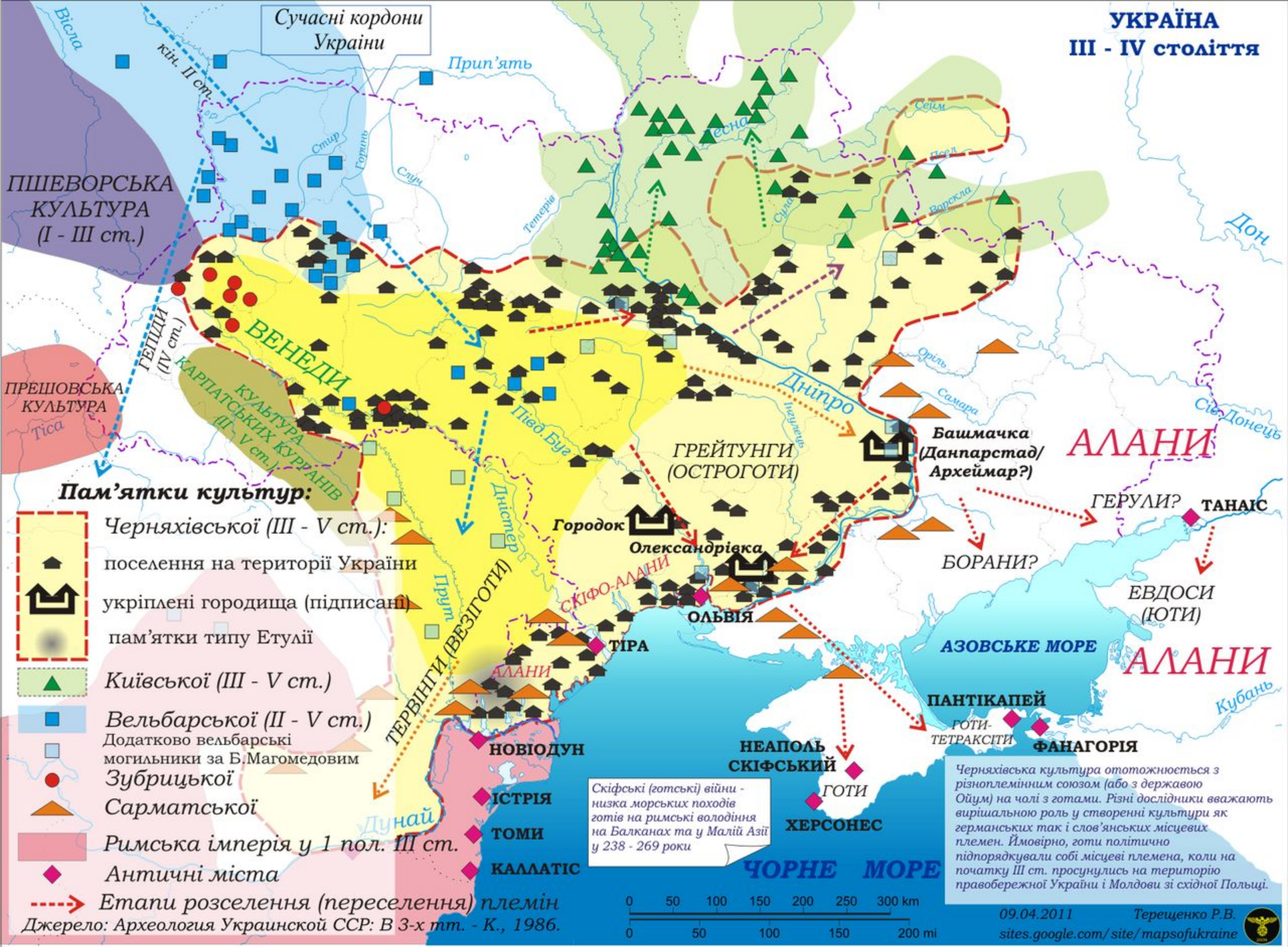

- Археологічні пам'ятки:**
- ▲ Кургани сарматів III ст. до н.е. - III ст. н.е.
 - ◐ Могилиники сарматів
 - Скарби сарматів
- ЯЗИГИ** Основні сарматські племена у III - I ст. до н.е.
- ▭ Зарубинецької культури (III ст. до н.е. - II ст.)
 - ▭ Ареал зарубинецької культури на ранньому етапі (III - I ст. до н.е.)
 - ▲ Городища зарубинецької культури
 - ▲ Поселення зарубинецької культури
 - Пам'ятки пшеворської культури (I - III ст.)
 - ▲ Пам'ятки липицької культури (I - II ст.) (костовоки?)
 - ▭ Ареал пам'яток культури Поснешти-Лукашове (II - I ст. до н.е.)
 - ▭ Ареал пізньоскіфських поселень і найбільші городища
 - ▭ Боспорське царство і меотські племена його азійської частини
 - ▭ Найважливіші давньогрецькі колонії

Джерело: Археология Украинской ССР: В 3-х тт. - К., 1986.

УКРАЇНА
III - IV століття

ПШЕВОРСЬКА КУЛЬТУРА
(I - III ст.)

ПРЕШОВСЬКА КУЛЬТУРА
Tisa

ВЕНЕДИ
КУЛЬТУРА
(III - V ст.)

КАРПАТСЬКИХ КУРРАНІВ
КУЛЬТУРА
(III - V ст.)

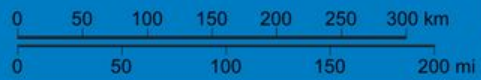
Пам'ятки культур:

- Черняхівської (III - V ст.): поселення на території України
- укріплені городища (підписані)
- пам'ятки типу Етулії
- Київської (III - V ст.)
- Вельбарської (II - V ст.)
Додатково вельбарські могиляники за Б.Магомедовим
- Зубрицької
- Сарматської
- Римська імперія у 1 пол. III ст.
- Античні міста

-----> Етапи розселення (переселення) племен
Джерело: Археологія Української ССР: В 3-х тт. - К., 1986.

Скіфські (готські) війни - низка морських походів готів на римські володіння на Балканах та у Малій Азії у 238 - 269 роки

Черняхівська культура ототожнюється з різноплемінним союзом (або з державою Ойум) на чолі з готами. Різні дослідники вважають вирішальною роль у створенні культури як германських так і слов'янських місцевих племен. Ймовірно, готи політично підпорядкували собі місцеві племена, коли на початку III ст. просунулись на територію правобережної України і Молдови зі східної Польщі.

ВЕЛИКЕ РОЗСЕЛЕННЯ СЛОВ'ЯН V–VIII ст.

- Території, заселені слов'янами на початку нашої ери
- Напрямки розселення слов'ян у V–VIII ст.
- Морські походи слов'ян
- Район розселення антів (пенківська культура V–VII ст.)
- Район розселення склавинів (празька культура V–VII ст.)
- Найдавніші політичні центри східних слов'ян

Старокиївська гора ▲

Кордони держав на 565 р.:

- Візантійської імперії
- Королівства франків
- Держави Сасанідів
- Володіння Тюркського каганату (на 581 р.)
- Переселення аварів у другій половині VI ст.
- Переселення булгар у другій половині VII ст.
- Території, заселені слов'янами на кінець VIII ст.

Племена і союзи племен VII–VIII ст.:

- В'ЯТИЧІ східні слов'яни
- ПОЛЯНИ східнослов'янські племена – предки українців
- ВІСЛЯНИ західні слов'яни
- СЕРБИ південні слов'яни
- ЛИТВА балтійські племена
- МЕРЯ фіно-угорські племена
- АВАРИ тюркські племена
- АЛАНИ інші

